

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **E. E.**, zastoupen Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Ovenecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 7. 3. 2019, č. j. 41 Az 20/2018 - 42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi Mgr. Bc. Filipu Schmidtovi, LL.M., **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 3 400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 22. 6. 2018, č. j. OAM-723/ZA-ZA11-ZA17-2017, žalovaný rozhodl, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Krajského soudu v Brně, který ji zamítl rozsudkem ze dne 7. 3. 2019, č. j. 41 Az 20/2018 - 42. Rozsudek krajského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[4] Stěžovatel má za to, že se žalovaný i krajský soud nedostatečně zabývali aktuální situací kurdské menšiny v Turecku. Zprávy o situaci v zemi jeho původu přitom jasně potvrzují, že v Turecku dochází ke zneužívání protiteroristické legislativy vůči skutečným i domnělým odpůrcům režimu, kterým hrozí reálné riziko mučení a nelidského zacházení. Žalovaný i krajský soud dále nedostatečně vypořádali otázku možnosti vnitřního přesídlení stěžovatele, který pochází z krizové oblasti Turecka. Stěžovatel má rovněž za to, že žalovaný i krajský soud nezohlednili všeobecně špatnou situaci, která panuje v tureckých věznicích. V této souvislosti poukázal na to, že jeho bratranec byl uvězněn a on sám je v zemi původu zřejmě stíhán. Krajský soud pak nedostatečně zhodnotil možnost udělení doplňkové ochrany stěžovateli, když pouze obecně uvedl, že stěžovateli v případě návratu do vlasti nehrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Dále žalovaný i krajský soud podle stěžovatele nesprávně vyhodnotili otázku udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, kdy v současné turecké realitě stačí k pronásledování kurdské menšiny nejen aktivní opoziční činnost či podpora protivládních stran, ale i samotná absence podpory vládní straně.

IV.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[7] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[8] K tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů se v obecné rovině Nejvyšší správní soud mnohokrát vyjádřil (viz např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 - 245, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 - 64). Rozhodnutí soudu je třeba považovat za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů zejména tehdy, pokud není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů nebo při utváření právního závěru, z jakého důvodu soud považoval žalobní námitky za liché či mylné nebo proč nepovažoval právní argumentaci v žalobě za důvodnou. Meritorní přezkum rozhodnutí soudu je tak možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku. Tato kritéria napadený rozsudek splňuje, neboť je z jeho odůvodnění zcela zřejmé, jakými úvahami byl při posouzení věci v rozsahu žalobních bodů krajský soud veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl. Skutečnost, že stěžovatel se závěry krajského soudu nesouhlasí, nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho údajnou nepřezkoumatelnost. V této souvislosti je třeba ještě dodat, že povinnost soudu posoudit všechny žalobní námitky neznamená, že byl krajský soud povinen reagovat na každou dílčí argumentaci uplatněnou

pokračování

stěžovatelem a tu obsáhle vyvrátit; jeho úkolem bylo uchopit obsah a smysl žalobní argumentace a vypořádat se s ní (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 - 130). V tomto ohledu napadený rozsudek krajského soudu plně ob stojí.

[9] V průběhu správního řízení stěžovatel uvedl, že je kurdské národnosti a vyznává islám. Není členem žádné politické strany a ani se nijak politicky neprojevoval, jsou mu ale blízké politické názory strany HDP. Je svobodný a bezdětný, ve vlasti žil ve městě I. Na území České republiky nelegálně vstoupil dne 1. 9. 2017 za pomoci převaděče ukrytý v nákladním voze. Důvody podání své žádosti o mezinárodní ochranu stěžovatel osvětlil tak, že jeho problémy ve vlasti začaly, když otec najel traktorem na minu, byl vážně zraněn a nemohl proto dále pracovat. Celá rodina se následně rozhodla odstěhovat z města M., kde žila do roku 2000, do I. Z důvodů obtíží pro jejich kurdskou etnicitu se po čase přemístili do I., kde jinou práci nežli v zemědělství stěžovatel nesehnal. Stěžovatel chtěl studovat, dokončil ale jen základní školu. Pro něj jako pro Kurda bylo obtížné dosáhnout vyššího vzdělání. V Turecku podle něj není svoboda tisku a projevu. Na západě jeho vlasti jsou Kurdové odmítáni tamními usedlíky. Pokud člověk nesympatizuje s vládou, má to těžké. Stěžovatel zmínil svůj osobní problém s tureckými úřady, když na vydání svého občanského průkazu musel čekat celé tři měsíce. Situace v Turecku podle stěžovatele poslední dobou připomíná Sýrii či Irák, je pro něj těžké tam žít, a tak žádá v České republice o mezinárodní ochranu. Stěžovatel sdělil, že na opuštění Turecka pomýšlel již před dvěma roky, kdy se podle jeho vyjádření začala situace zhoršovat. Stěžovatel rovněž obecně hovořil o přístupu ke vzdělání a situaci stran hledání práce, zmínil také odpor, který ke kurdskému etniku pojímá majoritní společnost. Popsal svou neúspěšnou snahu získat práci ve státním sektoru. Nynější stěžovatelův plán je žít v České republice a mít klidný život. V České republice má strýce, který se o něj postará. V případě návratu do vlasti se obává o život, přičemž jeho obavy pramení z velkého množství teroristických útoků, které se odehrávají v Turecku. K dotazu žalovaného, zda měl v zemi původu jakékoli obtíže se státními orgány své vlasti, sdělil, že nikdy nebyl vězněn a ani na něj není vydán zatykač, vždy mlčel, a tak se do žádného konfliktu se státem jako takovým nikdy nedostal. Při seznámení se s podklady pro rozhodnutí stěžovatel uvedl, že jeho dva bratrance jsou už asi druhý měsíc ve vězení, protože na sociálních sítích kritizovali vládu. U vzdáleného bratrance pak našli omamné látky, ale zavřeli jej pro sympatie s PKK. Dodal, že si na internetu našel, že se měl v Turecku dostavit k soudu, ale již 4x bylo jednání odročeno. Stěžovatel však neví, proč je předvolán, a nevyločil možnost, že je z něčeho obviněn.

[10] Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že v poslední době odmítl kasační stížnosti založené na námitce nesprávného posouzení otázky pronásledování kurdské menšiny v Turecku např. v usnesení ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 Azs 177/2018 - 28, ze dne 17. 1. 2019, č. j. 5 Azs 106/2018 - 30, ze dne 25. 4. 2019, č. j. 8 Azs 352/2018 - 46, ze dne 7. 11. 2019, 2 Azs 75/2019 - 46; podrobně se pak touto problematikou zabýval např. v rozsudku ze dne 11. 9. 2012, č. j. 4 Azs 34/2011 - 154, či ze dne 10. 12. 2015, č. j. 9 Azs 250/2015 - 23. Již dříve uvedl, že se „zabýval také postavením kurdské menšiny v Turecku, přičemž v souladu s ustálenou rozhodovací praxí dospěl k závěru, že obtíže spojené s příslušností k této etnické skupině nedosahují intenzity pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) či b) zákona o azylu, případně vážné újmy podle § 14a odst. 2 téhož zákona. Kasační stížnost obsahuje značně obecná tvrzení o tom, že po státním převratu, k němuž došlo dne 15. 7. 2016, se v důsledku následující reakce státní moci a intenzivních opatření vůči domnělým pučistům, politickým oponentům a jiným osobám, mohou za určitých okolností některé osoby obávat pronásledování. (...) Tyto obavy z pronásledování by mohly být namíste zejména u politicky aktivně činných osob, resp. osob zapojených do neúspěšného státního převratu, takové skutečnosti však stěžovatel neuvedl“ (usnesení ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 Azs 177/2018 - 28). Dále taktéž naznal, že „nelze stěžovateli přisvědčit, že by kurdstí příslušníci v Turecku byli na celém území státu tak běžně a závažně pronásledováni, že by tato skutečnost zakládala důvod pro udělení mezinárodní ochrany“ (usnesení ze dne 25. 4. 2019, č. j. 8 Azs 352/2018 - 46). Nejvyšší

správní soud v projednávaném případě neshledal žádnou specifickou okolnost, pro niž by se měl od výše citované judikatury odchýlit; ta neplyne z tvrzení samotného stěžovatele ani zjištění žalovaného. Stěžovatel v Turecku nebyl nikdy sám politicky aktivní jako člen konkrétní politické strany, taktéž se nezúčastnil žádné demonstrace ani neúspěšného pokusu o státní převrat. Se státními orgány své vlasti neměl jakékoli obtíže trestněprávního charakteru, neboť vždy mlčel a tak se do žádného konfliktu se státem jako takovým nikdy nedostal. Tvrzení, které stěžovatel učinil až dodatečně při seznámení se s podklady pro rozhodnutí, že se měl v Turecku dostavit k soudu, se pak jeví v kontextu výše uvedeného jako účelové a nevěrohodné, a to i s ohledem na způsob, jakým měl tuto informaci získat (z internetu), a dále vzhledem k tomu, že nebyl schopen správnímu orgánu sdělit, čeho se toto předvolání mělo týkat. Rovněž lze poukázat na to, že stěžovatel před svým odchodem z Turecka pobýval v I., tedy nikoliv na problematickém území v blízkosti hranice se Syrskou arabskou republikou. Nejvyšší správní soud nepochybně, že situace ohledně dodržování základních lidských práv v Turecku je problematická. V této souvislosti však odkazuje na rozsudek ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, kde uvedl: *„Pokud žadatel o udělení azylu není vystaven žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů, resp. nemá z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach, popř. takové skutečnosti ve správním řízení vůbec netvrdí, pak nespĺňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., a to i přes skutečnost, že pochází ze země s nedemokratickým a autoritativním režimem, který zásadním způsobem diskriminuje a potlačuje opozici, resp. osoby zastávající politicky odlišné názory.“*

[11] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud dodává, že reflektoval též aktuální vývoj v Turecku ve vztahu ke kurdské menšině, který souvisí s tureckou operací „Pramen míru“ spočívající ve vpádu ozbrojených sil Turecka do severní Sýrie v oblasti Eufratu, která je pod kontrolou kurdských milic. Konstatuje však, že tento ozbrojený konflikt je lokalizován výhradně na konkrétním území (část hranice se Sýrií), které již žalovaný s krajským soudem dříve hodnotili jako bezpečnostně problematické; nelze však bez dalšího říci, že se jedná o vnitřní ozbrojený konflikt či válečný stav na celém území Turecka. Především však Nejvyšší správní soud odkazuje na obecné pravidlo § 75 odst. 1 s. ř. s., které zakazuje správnímu soudu přihlížet ke skutkovým novotám, jež neexistovaly v době vydání rozhodnutí správního orgánu, byť judikatura dovodila možnost prolomení tohoto pravidla v některých výjimečných případech. Specificky pro oblast mezinárodní ochrany platí, že *„soud bude povinen prolomit pravidlo stanovené v § 75 odst. 1 s. ř. s. a přiblídnout ke novým skutkovým okolnostem z důvodu možného porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.) pouze ve výjimečných případech. A to tehdy, pokud cizinec v řízení před soudem uvede skutečnosti, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu nebo nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání správního orgánu, a zároveň se o těchto skutečnostech lze domnívat, že by mohly být relevantní pro možné udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a soud neshledá dostatečné záruky, že tyto nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny v novém správním řízení“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2013, č. j. 8 Azs 27/2012 - 65); dále upřesnil, že *„v rámci soudního přezkumu správních rozhodnutí ve věcech mezinárodní ochrany může nastat situace, kdy je třeba na základě čl. 10 Ústavy České republiky upřednostnit před aplikací § 75 odst. 1 s. ř. s. užití čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikované pod č. 209/1992 Sb., (dále jen „Úmluva“). Tato situace však nastává pouze tehdy, pokud by ve smyslu uvedených ustanovení Úmluvy mohlo navrácením žadatele o mezinárodní ochranu dojít ke porušení zásady non-refoulement, respektive k obrožení práva na život nebo k porušení zákazu mučení v důsledku zhoršení situace, ke kterému v zemi žadatele o mezinárodní ochranu došlo až po vydání rozhodnutí správního orgánu“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2014, č. j. 4 Azs 119/2014 - 43). Dostatečné záruky respektování zásady non-refoulement navíc poskytuje řízení o správním vyhoštění (srov. § 179 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů), v němž by aktuální politický a bezpečnostní vývoj v zemi stěžovatelova původu musel být zohledněn.

pokračování

[12] Závěrem Nejvyšší správní soud dodává, že nikterak nezlehčuje pozici stěžovatele a chápe jeho obtížnou situaci. Prostřednictvím azylového řízení však nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 - 57). Stěžovatel si nemůže zvolit využití institutů zákona o azylu namísto institutů zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu. Právě instituty právní úpravy pobytu cizinců na území České republiky jsou určeny pro případy tohoto druhu, když stěžovatel ve správním řízení sám uvedl, že usiluje o legální pobyt v České republice. Pokud má stěžovatel zájem setrvat v České republice a žít zde, je třeba, aby o to usiloval prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců.

[13] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[14] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[15] Ustanovenému zástupci stěžovatele Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby spočívající v doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 advokátního tarifu], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy odměna ustanoveného advokáta činí částku ve výši 3 400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. dubna 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu